

Bruselj, 15. april 2019
(OR. en, de)

Medinstitucionalna zadeva:
2016/0280(COD)

7986/19
ADD 1 REV 2

CODEC 814
PI 61
RECH 196
EDUC 183
COMPET 290
AUDIO 54
CULT 59
DIGIT 66
TELECOM 152

DOPIS O TOČKI POD „I/A“

Pošiljatelj: generalni sekretariat Sveta
Prejemnik: Odbor stalnih predstavnikov/Svet

Zadeva: Osnutek DIREKTIVE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o avtorski
in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv
96/9/ES in 2001/29/ES (**prva obravnava**)
– sprejetje zakonodajnega akta
– izjave

Skupna izjava Nizozemske, Luksemburga, Poljske, Italije in Finske

Cilji te direktive so bili dodatno izboljšati delovanje notranjega trga ter spodbuditi inovacije, ustvarjalnost, naložbe in produciranje novih vsebin tudi v digitalnem okolju. Države podpisnice podpirajo te cilje. Digitalne tehnologije so korenito spremenile način ustvarjanja, distribucije in dostopa do vsebin. Zakonodajni okvir mora te spremembe odražati in jih usmerjati.

Vendar pa menimo, da končno besedilo navedenih ciljev ne uresničuje v zadostni meri. Verjamemo, da direktiva v sedanji obliki za enotni digitalni trg ne pomeni koraka naprej, temveč nazaj.

Zlasti obžalujemo, da direktiva ne vzpostavlja ustreznega ravnovesja med zaščito imetnikov pravic ter interesi državljanov in podjetij EU. Zato obstaja tveganje, da bo inovacije omejevala, namesto da bi jih spodbujala, ter da bo negativno vplivala na konkurenčnost evropskega enotnega digitalnega trga.

Prav tako menimo, da direktiva nima ustrezne pravne jasnosti, da bo povzročila pravno negotovost za številne deležnike in da bi lahko posegla v pravice državljanov EU.

Zato se ne moremo strinjati s predlaganim besedilom direktive.

Izjava Estonije

Estonija je vedno podpirala cilj direktive, in sicer boljši dostop do spletnih vsebin, delovanje ključnih izjem v digitalnem in čezmejnem okolju ter boljše in uravnoteženo delovanje trga avtorskih pravic.

Vendar Estonija meni, da končno besedilo direktive ne zagotavlja zadostnega ravnotežja med različnimi interesi v vseh pogledih.

Poleg tega so bile v Estoniji pred kratkim parlamentarne volitve in naša nova vlada in parlament še nista uspela oblikovati stališča o končnem kompromisnem besedilu.

Izjava Nemčije

1. Nemška zvezna vlada se strinja s predlogom direktive o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu (v nadaljnjem besedilu: direktiva) v kompromisni različici, dogovorjeni v okviru trialoga 13. februarja 2019. Ta reforma kot celota namreč prinaša nujne prilagoditve zastarelega evropskega pravnega okvira, npr. glede določb o besedilnem in podatkovnem rudarjenju, razprodanih delih ali pogodbenem pravu za umetnike.

2. Nemška zvezna vlada hkrati obžaluje, da ni bilo mogoče doseči dogovora glede avtorskopravne odgovornosti platform za nalaganje vsebin, ki bi ga široko podpirale vse strani. Sicer še vedno obstaja široko soglasje, da bi morali biti ustvarjalci upravičeni do ustreznega deleža za izkoriščanje njihovih vsebin prek platform za nalaganje vsebin. Vendar pa zlasti obveznost iz člena 17 direktive, da je treba zagotoviti trajno odstranitev zaščitene vsebin, pri čemer se bodo verjetno uporabljale rešitve, ki temeljijo na algoritmih (filtri za nalaganje), zbuja precejšnje pomisleke in vsesplošne kritične odzive nemške javnosti. Tudi glasovanje v Evropskem parlamentu 26. marca 2019 je razkrilo širok razkorak med zagovorniki in nasprotniki predlagane direktive.
3. V središču naših prizadevanj so umetniki, avtorji in nazadnje vsi ustvarjalci, ki jim je uporaba novih orodij za ustvarjanje, ki jih prinašata digitalizacija in spletno povezovanje, povsem samoumevna. Nemška zvezna vlada s tem seveda ne nasprotuje zaščiti ustvarjalstva na spletu in zagotavljanju s tem povezanega ustreznega plačila za ustvarjalce.
4. Evropska komisija mora na podlagi člena 17(10) organizirati dialoge z vsemi deležniki, da bi oblikovala smernice o uporabi člena 17. Ta določba izrecno navaja, da je treba ohraniti ravnovesje med temeljnimi pravicami in možnostjo uporabe zaščitene vsebin na platformah za nalaganje vsebin v okviru tega, kar je zakonsko dovoljeno. Zvezna vlada zato izhaja iz tega, da si bomo v okviru tega dialoga prizadevali za to, da bi se za ustvarjalce zagotovilo ustrežno plačilo, da bi se izognili uporabi filtrov za nalaganje, če je to mogoče, ter da bi se zagotovila svoboda izražanja in varstvo potrošnikov. Zvezna vlada predvideva, da se bomo v okviru tega dialoga dogovorili o enotnem izvajanju po vsej Uniji, saj razdrobljeno izvajanje v 27 nacionalnih različicah ne bi bilo združljivo z načeli enotnega evropskega digitalnega trga. Zvezna vlada bo v omenjenem dialogu sodelovala na podlagi te izjave.

5. Če bodo tehnične rešitve sploh uporabljene, bo treba pri tem spoštovati Splošno uredbo o varstvu podatkov, Evropska unija pa bi morala spodbujati razvoj odprtokodnih tehnologij z odprtimi vmesniki. Odprtokodna programska oprema zagotavlja preglednost, odprti vmesniki pa zagotavljajo interoperabilnost in standardizacijo. S tem bi lahko preprečili, da bi prevladujoče platforme s svojimi uveljavljenimi tehnologijami uporabe filtrov še bolj utrdile svojo moč na trgu. Hkrati mora Evropska unija razvijati koncepte, ki bodo z javnimi in preglednimi postopki prijave delovali kot protiutež de facto registrom avtorskih pravic, ki so v rokah prevladujočih platform na trgu.
6. Najprej je treba obravnavati in pojasniti zahteve iz člena 2(6) direktive: pravila naj bi se uporabljala samo za platforme, ki prevladujejo na trgu in omogočajo dostop do velikih količin naloženih avtorsko zaščitene vsebin, na čemer temelji tudi njihov poslovni model, kot sta npr. storitvi YouTube in Facebook. Hkrati bomo pojasnili, da storitve, kot so Wikipedia, univerzitetni arhivi, spletni dnevniki in forumi, platforme programske opreme, kot je Github, tematske ponudbe brez povezave s kreativnim sektorjem, sporočilne storitve, kot je WhatsApp, prodajni portali ali storitve v oblaku, niso platforme v smislu člena 17. To bo dopolnjeno še z izjemo za zagonska podjetja.
7. Poleg tega je jasno, da bodo platforme za nalaganje vsebin tudi v prihodnje na voljo kot brezplačni in necenzurirani kanali za civilno družbo. V tem smislu je v odstavkih 7 in 8 člena 17 navedeno, da zaščitni ukrepi platform za nalaganje vsebin ne smejo ovirati dovoljene uporabe zaščitene vsebin. To je za nas še zlasti pomembno, saj so platforme za nalaganje vsebin hkrati tudi odskočna deska za ustvarjalce, ki imajo tako možnost, da dosežejo globalno občinstvo tudi brez založnika ali založbe.

8. Prizadevati si moramo za to, da instrument filtrov za nalaganje večinoma sploh ne bi bil potreben. Vsak mehanizem trajne odstranitve vsebin (filter za nalaganje) mora spoštovati načelo sorazmernosti. Zlasti bi bilo treba razmisliti o postopkovnih jamstvih, npr. če uporabniki ob nalaganju vsebin izjavijo, da je njihovo nalaganje vsebine tretje osebe zakonito. V takih primerih izbris ne bi mogel biti samodejen, temveč mogoč le po tem, ko bi zadevo preveril človek. Hkrati bi bilo treba v zadostni meri dokazati lastništvo pravic do vsebin, ki naj bi bile odstranjene, razen če je obvestilo podal „zaupanja vredni prijavitelj“. V vsakem primeru morajo platforme zagotoviti enostaven dostop do mehanizma za vložitev pritožbe, ki bo omogočal učinkovito in takojšnjo razrešitev sporov.
9. Uporaba zaščitene vsebin na platformah za nalaganje vsebin je dovoljena na primer tudi za kritike in recenzije ali za karikature, parodije in posnemanje, brez kakršnega koli plačila: imetnik pravic pri tem namreč nima nobenih relevantnih ekonomskih izgub. Za druge uporabe pa bi morale platforme pridobiti licence, kolikor so te na voljo po poštenih tarifah in je napor za njihovo pridobitev razumen. Preverili bomo, kako zagotoviti, da bodo ustvarjalci z vložitvijo zahtevka po neposrednem plačilu pravično udeleženi pri prihodkih, ki izhajajo iz teh licenc, tudi če so spletne pravice v izključni lasti založbe, založnika ali producenta. Poleg tega je treba zagotoviti, da se tudi za kreativne vsebine, ki jih na novo ustvarijo uporabniki na platformah za nalaganje vsebin, zagotovi ustrezno plačilo, če se te nadaljnje uporabljajo v komercialne namene. Prihodki iz uporabe vsebin na platformah za nalaganje vsebin, ki jih predvidevajo politike, morajo namreč doseči predvsem sami ustvarjalci.

10. Namen člena 17 je monetizirati uporabo zaščitene vsebine na platformah za nalaganje vsebin ter zagotoviti ustrezno in pošteno plačilo za umetnike in avtorje. Nemška zvezna vlada se zavzema za isti cilj. Evropski kompromis temelji na neobveznem podeljevanju licenc. V členu 17(4) je navedeno, da si morajo platforme za nalaganje vsebin po najboljših močeh prizadevati za pridobitev licence, da bi tako izpolnile svojo odgovornost. To bo odločilna točka pri izvajanju te določbe. Poiskati je treba praktične rešitve za pridobivanje licenc. Po eni strani od platform ni mogoče zahtevati praktično ničesar nerazumnega, po drugi strani pa je treba zagotoviti, da so prizadevanja za pridobitev licenc združena s pravičnimi ponudbami glede plačila.
11. Za rešitev tega vprašanja – kako bi lahko licence sklepali za po možnosti vso vsebino na platformah za nalaganje vsebin – so v avtorskem pravu poleg „klasičnih“ individualnih licenc na voljo številni drugi mehanizmi (npr. izjeme in omejitve, po možnosti tudi v kombinaciji z zahtevki po plačilu, možnost preoblikovanja izključnih pravic v zahtevke po plačilu, obveznost sklenitve pogodbe pod razumnimi pogoji, udeležba združenj ustvarjalcev, kot so npr. organizacije za kolektivno upravljanje pravic).
12. Zvezna vlada bo preučila vse te modele. Če se bo izkazalo, da izvajanje direktive omejuje pravico do izražanja, ali če bo zgoraj navedene smernice omejevalo pravo EU, si bo zvezna vlada prizadevala zagotoviti, da se ugotovljene pomanjkljivosti avtorskega prava EU tudi odpravijo.